

Съдът на ЕС постанови решение относно гражданската
отговорност при деликт

Във връзка с дело, предявено срещу германски застраховател, представляван от „Добрев и Люцканов“ Адвокатско дружество, за обезщетение за неимуществени вреди от смърт на близък, настъпила при пътно-транспортно произшествие на територията на Германия, на 15.12.2022 г. Съдът на ЕС постанови решение по преюдициално запитване на Софийски градски съд (дело C-577/21). Решението има голямо практическо значение, доколкото дава отговор на въпроси за съотношението между принципите на правото на ЕС и националната уредба на гражданската отговорност при деликт.

В случая, по делото пред българския съд е установено, че близък на ищците е починал при пътно-транспортно произшествие на територията на Германия. В тази връзка по делото е прието, че в съответствие с чл. 4, §1 от Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година, относно приложимото право към извъндоговорни задължения следва да се прилага правото на държавата, в която са настъпили преките вреди – т.е. Германия, доколкото пряката вреда от пътно-транспортното произшествие е причинената смърт. Това разрешение съответства на последователната практика на Съда на ЕС, застъпена например в решенията по дела C-409/09, C-484/09, C-300/10 и 277/12. Въпросът в този случай обаче е какво обезщетение за неимуществени вреди би било определено и при какви предпоставки при прилагане на германското право. За установяване на съдържанието на приложимото право по делото е допусната експертиза, която посочва, че обезщетение за неимуществени вреди се дължи, само ако се докаже, че ищците са претърпели увреждане на психическото здраве в смисъла на истинско заболяване като резултат от смъртта на техния близък.

Тези разпоредби на приложимото право се различават значително от българския Закон за задълженията и договорите, който предвижда обезщетяване на всички неимуществени вреди по справедливост. Разбира се, тази разпоредба в следствие е силно ограничена с тълкувателни актове на Върховния съд, които ограничават основанията, на които може да се претендират неимуществени вреди, както и кръга лица, които може да поучат обезщетение, но процесният случай попада в хипотезите, в които българското право предвижда обезщетение. Разминаването между българско и германско право мотивира СГС да отправи **ново преюдициално запитване** до Съда на ЕС с два въпроса, които могат да се обобщят така:

Съдът на ЕС постанови решение относно гражданската отговорност при деликт

- дали германското право противоречи на правилата на директивите на ЕС за определяне на обхвата на отговорността на застраховател по застраховка на гражданската отговорност при настъпило пътно-транспортно произшествие;
- дали българският съд може да тълкува приложимото германско право във връзка с принципите на правото на ЕС.

С решението от 15.12.2022 г. съдът на ЕС приема, че правото на ЕС няма за цел хармонизиране на националната уредба на гражданската отговорност при деликт, а само да гарантира, че застрахователят отговаря за всички вреди, за които отговаря и делинквентът, при спазване на въведените лимити на отговорности по застраховките. Съдът на ЕС изрично посочва, че германското право предвижда обективен критерий за преценка дали и какво обезщетение се дължи и по никакъв начин не ограничава правото на ищите да получат обезщетение за вредите, за които отговаря делинквентът.

Формулираните в решението изводи ясно сочат, че принципите на правото на ЕС не ограничават възможността на държавите – членки да създават национална уредба в областта на гражданската отговорност при деликт. Държавите – членки имат възможност да определят предпоставки за възникване на правото за получаване на обезщетение, стандарти за определянето му, както и основания за изключване на отговорността на самия делинквент. Условието е обаче да не се допуска разминаване между обема на отговорността на делинквентът и отговорността на застрахователя по гражданската отговорност.

В този смисъл решението на Съда на ЕС дава категоричен извод, че в конкретния случай няма принципи на правото на ЕС, които да позволяват на национален съд да откаже да приложи чуждо право, дори когато резултатът от това прилагане се различава от този, който би бил получен при прилагане на националното материално право на същия съд. В тази връзка следва да бъде отчетено, че именно заради необходимостта да се синхронизира правоприлагането при частни отношения с международен елемент ЕС е приел регламенти, които посочват как се определя приложимото материално право. Т.е., запазен е принципът на международното частно право да се формулират норми, които разрешават колизиите между отделни национални правни системи.

Решението по преюдициалното запитване в случая е успех и за „Добрев и Люцканов“

Съдът на ЕС постанови решение относно гражданската отговорност при деликт

Адвокатско дружество, което участва в производството и изложи аргументи именно в посока, че правото на ЕС не ограничава свободата на националния законодател да урежда отношенията по повод непозволено увреждане.